

**Reported resignation of Dr. Anil Kakodkar from the
Board of Governors of IIT, Mumbai**

श्री गुलाम नबी आजाद (जम्मू और कश्मीर): सर, आज के पेपर्स में रिपोर्ट है कि डा. अनिल काकोडकर, पद्म विभूषण, जो बहुत ही distinguished nuclear scientist हैं और Atomic Energy Commission के former Chairman हैं, वे अभी Board of Governors of IIT Mumbai के चेयरमैन हैं। ऐसा लग रहा था कि तीन डायरेक्टर्स की नियुक्ति होने वाली थी, जिसकी Search-cum-Selection Committee के अध्यक्ष एचआरडी मिनिस्टर हैं। शायद चेयरमैन, बोर्ड ऑफ गवर्नर्स और मंत्री के बीच में — जो मैं जानना चाहता हूँ, मुझे इसके बारे में जानकारी नहीं है कि यह सत्य है या नहीं, लेकिन पेपर्स में रिपोर्ट आई है कि तीन डायरेक्टर्स की अप्वाइंटमेंट्स को लेकर मतभेद हुआ और अनिल काकोडकर ने बोर्ड ऑफ गवर्नर्स ऑफ आईआईटी, मुम्बई के चेयरमैन पद से इस्तीफा दे दिया।

सर, यह पहली दफा नहीं हुआ है, बल्कि लास्ट दिसम्बर में भी इसी तरह से डा. शेवगांवकर, जो डायरेक्टर, आईआईटी दिल्ली हैं, उन्होंने भी अपना इस्तीफा दे दिया था। सर, प्रधान मंत्री जी हमेशा हर सभा में, हर मीटिंग में कहते हैं कि हम इंस्टिट्यूशन्स को बनाएंगे, आईआईटी को ज्यादा प्रोत्साहन देंगे, लेकिन जो आईआईटीज़ हमारे वक्त में बनी थीं, अभी तो जो बननी है, वह कब बनेगी, नई गवर्नमेंट कब बनाएगी, लेकिन ये prestigious technical institutions हैं। ये भारत के गौरव हैं और पूरे विश्व में हमारी इन इंस्टिट्यूशन्स को माना जाता है।

सर, यह आए दिन देखा जाता है कि एचआरडी मिनिस्ट्री में, पिछले साल हमने दिल्ली यूनिवर्सिटी के बारे में इसी तरह की घटनाएं देखीं, अब हम आईआईटी की जो इंस्टिट्यूशन्स हैं, चाहे वह दिल्ली में है या मुम्बई में है, वहां के जो चेयरमैन हैं, मतभेदों की वजह से उनमें से भी एक-एक चेयरमैन छोड़ कर जा रहे हैं। हमें ऐसा लगता है कि इस तरह की इंस्टिट्यूशन्स में मंत्रालय की तरफ से, सरकार की तरफ से बहुत interference हो रहा है और इस interference की वजह से ये centre of excellence बिल्कुल चोक हो जाएंगे।

सर, मैं आपके माध्यम से सरकार का ध्यान इस ओर दिलाते हुए यह कहना चाहता हूँ कि सरकार इसको स्पष्ट करे कि इन resignations के पीछे और इन मतभेदों के पीछे क्या वजह है?

† **آجناب غلام نبی آزاد (جموں و کشمیر):** سر، آج کے پیپرس میں رپورٹ ہے کہ ڈاکٹر انل کاکوڈر، پدم وبھوشن، جو بہت ہی distinguished nuclear scientist ہیں اور Atomic Energy Commission کے سابق چیئرمین ہیں، وہ ابھی Board of Governors of IIT Mumbai کے چیئرمین ہیں۔ ایسا لگ رہا تھا کہ تین ڈائریکٹرز کی نیوکتی ہونے والی تھی، جس کی Search-cum-Selection Committee کے ادھیکش ایچ آر ڈی منسٹر ہیں۔ شاید چیئرمین، بورڈ آف گورنرس اور منتری کے بیچ میں جو میں جانتا چاہتا ہوں، مجھے اس کے بارے میں جانکاری نہیں ہے کہ یہ ستیے ہے یا نہیں، لیکن پیپرس میں رپورٹ آئی ہے کہ تین ڈائریکٹرز کی اپوائنٹمنٹ کو لیکر مت بھید ہوا اور انل کاکوڈر نے بورڈ آف گورنرس آف آئی آئی ٹی، ممبئی کے چیئرمین عہدے سے استعفیٰ دے دیا ہے۔

† Transliteration in Urdu Script.

سر، یہ پہلی دفعہ نہیں ہوا ہے، بلکہ لاسٹ دسمبر میں بھی اسی طرح سے ڈاکٹر شیوگاؤنکر، جو ڈائریکٹر آئی آئی ٹی دلی میں ہیں انہوں نے بھی اپنا استعفیٰ دیدیا تھا۔ سر، پردھان منتری جی ہمیشہ ہر سبھا میں، ہر میٹنگ میں کہتے ہیں کہ ہم انسٹی ٹیوشنس کو بنائیں گے، آئی آئی ٹی کو زیادہ پروتساہن دیں گے، لیکن جو آئی آئی ٹیز ہمارے وقت میں بنی تھیں، ابھی تو جو بنی ہیں، وہ کب بنیں گی، نئی گورنمنٹ کب بنائے گی۔ لیکن یہ prestigious technical institutions ہیں یہ بھارت کے گورو ہیں اور پوری دنیا میں ہمارے ان انسٹی ٹیوشنس کو مانا جاتا ہے۔

سر، یہ آئے دن دیکھا جاتا ہے کہ ایچ۔آر۔ڈی منسٹری میں، پچھلے سال ہم نے دہلی یونیورسٹی کے بارے میں اسی طرح کی گھنٹائیں دیکھیں، اب ہم آئی۔آئی۔ٹی۔ کے جو انسٹی ٹیوشنس ہیں، چاہے وہ دہلی میں ہے یا ممبئی میں ہے، وہاں کے جو چیئرمین ہیں، مدبھیوں کی وجہ سے ان میں سے بھی ایک-ایک چیئرمین چھوڑ کر جا رہے ہیں۔ ہمیں ایسا لگتا ہے کہ اس طرح کے انسٹی ٹیوشنس میں منترالیہ کی طرف سے، سرکار کی طرف سے بہت interference ہو رہا ہے۔ اور اس interference کی وجہ سے یہ centre of excellence بالکل چوک ہو جائیں گے۔

سر، میں آپ کے مادھیم سے سرکار کا دھیان اس اور دلاتے ہوئے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ سرکار اس کو اسپیشٹ کرے کہ ان resignations کے پیچھے اور ان مت بھیدوں کے پیچھے کیا وجہ ہے؟

SHRI SATYAVRAT CHATURVEDI (Madhya Pradesh): Sir, I associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

SHRI ANANDA BHASKAR RAPOLU (Telangana): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

SHRI SHANTARAM NAIK (Goa): Sir, I too associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

श्री मोती लाल वोरा (छत्तीसगढ़): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करता हूँ।

श्री शरद पवार (महाराष्ट्र): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करता हूँ।

SHRI MOHD. ALI KHAN (Andhra Pradesh): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

SHRI P. L. PUNIA (Uttar Pradesh): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

SHRI DEREK O'BRIEN (West Bengal): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

SHRIMATI AMBIKA SONI (Punjab): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

श्री के.सी. त्यागी (बिहार): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करता हूँ।

श्रीमती कहकशां परवीन (बिहार): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करती हूँ।

श्री गुलाम रसूल बलियावी (बिहार): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करता हूँ।

اُجناب غلام رسول بلیاوی: منگیری لال کے سپنے ہیں۔

श्री रवि प्रकाश वर्मा (उत्तर प्रदेश): महोदय, मैं भी स्वयं को इस विषय से संबद्ध करता हूँ।

SHRI RITABRATA BANERJEE (West Bengal): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

DR. M.S. GILL (Punjab): Sir, I also associate myself with the issue raised by the hon. Member, Shri Ghulam Nabi Azad.

MR. DEPUTY CHAIRMAN: The names of all those who are associating themselves will be added.

Cancellation of commercial and industrial holiday in Goa on 2nd of October, 2015

SHRI SHANTARAM NAIK (Goa): Mr. Chairman, Sir, this week, newspapers in Goa brought a glaring fact to the notice of the people of Goa that the Goa Government has cancelled Gandhi Jayanti holiday of 2nd October for commercial and industrial units. Needless to say that this is an open insult to Mahatma Gandhi and deserves to be condemned by one and all.

The contention of the Chief Minister of Goa that 'I feel it is a printing mistake' leaves scope to doubt about the intention of the Government, more so when the Chief Minister has refused to make an inquiry into the matter, and despite four days having passed, he has not issued the amended list.

The BJP Government in Goa is known for insulting Bapuji and the holy image of St. Xavier as, it is this very BJP when they were in power in Goa, during their earlier term, had cancelled three Government holidays including 2nd October, St. Xavier feast holiday and Good Friday holiday. It is after outcry from the members of the public in Goa that the Government had to retract and restore the three holidays.

At national level, it appears that the BJP Government is out to reduce the relevance of Mahatma Gandhi, which is evident from the fact that they are downgrading the

† Transliteration in Urdu Script.